

gospodarske in pravne zgodovine. Gosp. uredniku, ki že leta raziskuje našo zgodovino v 16. in 17. stol., ki je o tem napisal že mnogo spisov trajne vrednosti in ki ima, kakor vemo, še mnogo zanimivega gradiva, bo naša znanost zelo hvaležna, če bo te „raztresene ude“ zbral, enotno uredil in v posebni knjigi izdal. S tem bi dobili lep kos domače, v narodnem duhu pisane zgodovine reformacijske dobe, ki bi nam v marsičem osvetlil splošni položaj Slovencev v 16. in 17. stol. in podal zanimive doneske za genezo našega največjega zgodovinskega socialnega gibanja, kmetijskih vojsk, ki pa bi bil lahko enako ploden za našo znanost kakor za naše slovstvo. — Med malimi izvestji je najbolj zanimiv spis Al. Trstenjaka „Ivanjski kres v ormoški okolici“, ki kaže mikavno zmes starih, krščanskih in modernih nacionalnih elementov. Med književnimi poročili opozarjamo posebno na oceno za Slovence zanimive Gubove knjige „Geschichte der Stadt Cilli“ (Dr. Stegenšek), ki sta jo izmed Slovencev ocenila tudi Ljubša (Gutjahr-Harings „Literarischer Anzeiger“ XXIV, str. 47—48) s posebnim ozirom na staro in „S.“ (?) v božični prilogi „Narodnemu Dnevniku“ 1909 posebno za najnovejšo dobo.

Društvo šteje danes 343 članov, pa bi jih lahko mnogo več. Ustvarilo si je muzej in arhiv, ki sta, dasi v početkih, zelo zanimiva. Društvu, ki — vkljub mnogim, tudi „domačim“ zaprekam — neumorno deluje in lepo napreduje, želimo v bodoče še več uspehov.

J. A. Glonar.

Slovenske narodne pesmi. Uredil dr. K. Štrekelj. 13. snopič. Izdala in založila „Slovenska Matica“ v Ljubljani 1909. V. 8^a. str. 81—192.

S tem snopičem je dosegla velika Štrekljeva zbirka številko 7174. Kakor vidimo iz urednikove pripomnje, gradivo še vedno narašča; zato bi bilo želeti, da bi se javnosti izročalo nekoliko hitreje, četudi uvažujemo stališče založnice „Slovenske Matice“, ki iz gmotnih ozirov izdaja v zadnjih letih prav tanke zvezčiče teh pesmi. Ni baš odločilno za nas suho dejstvo, da bi naj imeli pred seboj gradivo zbrano; kajti njega važnost sega preko osebnih interesov v vso našo bodočnost: težko le pričakujemo besed, ki nam jih bo govoril urednik ob sklepu svojega dela; te besede bodo zaključile dobo, ki jo je započel Zoisov krog.

Naš snopič, ki je le iztrgan del V. zvezka, obsega 277 pesmi iz vojaškega življenja naših fantov. Poleg raznih motivov (slovo od matere, od dekllice, od doma, pogum, bridka smrt itd.) je v nje položena zgodovina vojačenja tekom 19. stoletja; vojaku-begunu (hvaležen predmet povestničarjem!) je n. pr. posvečenih sedmero pesmi. Največ zanimanja bo pač zbujala vsakemu otroku znana o „vojaškem bobnu“; zapisana je v 13 varijantah (str. 164—169, štev. 7108—2120). Mi smo te prav slovenske pesmi vajeni v lepem Žirovnikovem kroju; a tu vidimo, kako čudna pota včasih ubira slovenski „narodni pesnik“; v Podmelcu je pesem dobila (štev. 2120) n. pr. tole obliko: „Ta saudaški tambur (!), ta je velik zun (= zvon), Oj ta ba mene zunuw, Ko jest umerel bom“! — Še več inačic (25) ima ljubka „Ena ptičca je priletela . . .“, ki nam jo je takisto Žirovnik omilil.

Urednikovo akribijo moramo nanovo poudarjati z vso pohvalo. Zato si lahko mislimo, kako so mu neprijetni nekateri tiskovni nedostatki (v dosedanjih sešitkih jih nismo opažali!), ki so mu jih zakrivali — drugi. Dr. Jos. Tominšek.

P. von Radics: Johann Weikhard Freiherr von Valvasor.¹⁾ — Znana je suša, ki je vladala v slovenski književnosti XVII. stoletja. Kako hvaležen je človek

¹⁾ Herausgegeben von der Krainischen Sparkasse. In Kommission bei Ig. v. Kleinmayr & F. Bamberg. Laibach 1910. V. 8°. 350 str. in 15 prilog. — Cena broš. 4 K.